

нових форм імміграційної політики, коли, з одного боку, імміграція несе в собі значний позитивний заряд, а з іншого – зупинити нелегальну імміграцію демократичним шляхом виявляється практично неможливо, особливо в умовах, коли економічно більш розвинені країни (Європейський Союз у випадку України) мають спільні кордони з набагато біднішими державами.

Для України вивчення американського досвіду регулювання міграцій є важливим, в першу чергу, як приклад гнучкого підходу до гострої проблеми. Варто пам'ятати про роль імміграційної політики як важливого елемента американської "м'якої влади", тобто спроможності до лідерства на основі прикладу, привабливості для інших національної моделі розвитку і можливості розповсюдження національної ідеології та культури по усьому світу без використання силових методів.

Сучасний світ характеризується розмиванням кордонів. В рамках процесу глобалізації, стимульованого як ринковими, так і технологічними чинниками, відбувається формування світового ринку робочої сили. Разом зі змінами у ставленні світового співтовариства до питань прав людини та державного суверенітету цей про-

цес змушує всі країни світу переглянути ставлення до питань міграції.

Ігнорувати цю реальність не можуть ані США, ані Україна. Тому замість спекуляцій не загрозах імміграції політичні лідери та засоби масової інформації повинні роз'яснювати населенню своїх країн як неминучість міграційних процесів, так і очевидні позитивні сторони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коробков Андрій. Миграционная политика США: уроки для России. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.perspektivy.info/print.php?ID=35917>
2. Лоуренс Карен, Ньюланд Кэтлін. Четыре составляющие иммиграционной политики США. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly/2002/079/analit02.php>
3. Позняк Алексей. Опыт иммиграционной политики США: уроки для Украины // Migratory Processes In Europe: Evolution Of The Migratory Interactions Of The EU And Central And Eastern European Countries / Odessa, 24–25 September 2010.
4. David M. Reimers. Still the Golden Door: The Third World Comes to America. Columbia University Press, New York, 1992.
5. Immigration and America's Future: A New Chapter. Migration Policy Institute, 2006.

Стаття надійшла до редколегії 12.09.16

N. Parkhomenko, Post-Graduate Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

MIGRATION PROCESS: Actual CHALLENGES FOR UKRAINE AND EXPERIENCE OF THE UNITED STATES OF AMERICA

This author analyzes the migration processes in the USA and Ukraine and examines the features of functioning of the migratory system of the USA. The investigation focuses on the analysis of key factors of migration and the experience of USA.

Key words: Migration, Migratory Policy, Migratory Process, Causes of Migration, Factors of Migration, USA, Ukraine.

УДК 352.07+303.01

О. Стемковська, асп.

(Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки (м. Луцьк, Україна))

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розкрито питання трансформації місцевого самоврядування в контексті інституційного забезпечення, а саме через діяльність інститутів міських рад, міських голів та членів громад зокрема. Особливу увагу приділено конституційному забезпеченню місцевого самоврядування. Процес трансформації інституту місцевого самоврядування відбувається в Україні уже тривалий час і вимагає серйозного наукового дослідження, адже самоврядність громад – один з основоположних елементів демократизації країни в цілому. Чому власне важливо говорити саме про інституційне забезпечення трансформації місцевого самоврядування? Саме розвиток цілого інституту як системи дає можливість стверджувати, що місцеве самоврядування трансформується глибоко і поетапно, що неодмінно повинно дати результат у майбутньому незалежно від людського фактору, а особливо зміни влади.

Ключові слова: місцеве самоврядування, реформа, громада, повноваження, бюджет, законодавча база, державний інститут, громадянське суспільство

Інституціоналізм – один з напрямків сучасної економічної думки, об'єктом дослідження якого є певні інститути (держава, профспілки, корпорація тощо), а також правові, психологічні та моральні аспекти їхньої діяльності. Інституційна теорія виникла на межі XIX–XX століть. Засновником теорії традиційного інституціоналізму був американський економіст Т. Веблен, який сформулював принципи теоретичні і методологічні основи інституціоналізму як цілісної наукової системи. Послідовниками Т. Веблена були його співвітчизники Дж. Коммонс, У. Мітчелл, Дж. Кларк, Дж. Гелбрейт, англійці Дж. Гобсон, Р. Тоні та багато інших європейських і американських економістів. Розвиток ідей інституціоналізму спричинив поділ цієї школи на окремі ідейні напрямки – насамперед "старий" традиційний і "новий" інституціоналізм. "Старий" інституціоналізм, наслідуючи підходи Т. Веблена, зосереджує увагу на соціально-психологічних проблемах особистості, суб'єкта господарювання в середовищі ринкової економіки (стереотипи свідомості та поведінки, повнота і неповнота інфор-

мації). Представники "нового" інституціоналізму досліджують інститути не тільки як культурні чи соціально-психологічні феномени, а як набір формальних і неформальних норм, що визначають економічну поведінку індивіда та організацій в умовах ринку. [5, с. 206].

Під інституційним забезпеченням управлінської діяльності розуміють сукупність форм діяльності органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, здійснюваних у рамках режиму законності та його компетенції, з метою реалізації функцій управління, тобто для досягнення управлінської мети. Форми управління виступають нібито як "зряддя" для реалізації функцій і завдань органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Інституціоналізація у місцевому самоврядуванні – процес формування, розвитку і засвоєння всіма елементами системи місцевого самоврядування норм, правил, ролей, цінностей і еталонів, необхідних для здійснення управлінської діяльності, способів контролю за їхньою поведінкою; результат процесу в рамках якого досяга-

ється об'єктивізація інституту місцевого самоврядування і його ефективне функціонування. Інституціоналізація в управлінні є постійним процесом, основним елементом якого є: поява і розвиток неформальних правил, ініційованих елементами суспільної системи; оформлення і закріплення усталених і прийнятних норм в законодавчо-нормативних актах; формування механізму забезпечення дотримання закріплених норм. Узгодженість даних етапів інституціоналізації виступає передумовою прогресивного розвитку системи місцевого самоврядування [15, с. 351–356].

Специфіка державно-управлінських інститутів полягає в тому, що вони узаконені, організаційно упорядковані, структуровані, їхнє суспільне призначення, роль і місце в системі державного управління регламентовані відповідними нормативними актами; вони зорієнтовані на задоволення суспільних потреб та інтересів; мають можливість здійснювати владно-управлінські впливи на суспільство, окремі соціальні групи, відносини і процеси [11, с. 108]. Розвиток державно-управлінських інститутів визначається особливостями форми правління, державного устрою, політичного режиму, а також рівнем суспільної свідомості.

Інституційні зміни в державному управлінні – безперервний процес кількісно-якісних і сутнісних змін та перетворень в інституційному середовищі державного управління. Необхідність постійних інституційних змін в державному управлінні обумовлена невідповідністю структури і якості державно-управлінських інститутів умовам розвитку і вимогам суспільної системи. Розглядаючи питання трансформації місцевого самоврядування, пропонуємо особливу увагу приділити напрямкам проведення інституційних змін в державному управлінні, а саме:

- запровадження і розвиток нових державно-управлінських інститутів;
- корегування і удосконалення діючих інститутів;
- перегляд і відміна неефективних інститутів.

Інституційні зміни в державному управлінні супроводжуються періодами нестабільності, коли старі інститути вже не працюють, а нові ще не працюють. За таких умов зростає роль взаємодії державних і суспільних інституцій в питаннях формування, запровадження адаптації інститутів державного управління до нових умов суспільного розвитку. Особливо масштабні і глибокі інституційні зміни в державному управлінні мають місце в процесі проведення адміністративно-територіальних реформ.

Місцеві ради усіх рівнів, виконуючи функції представницьких органів місцевого самоврядування, спрямовують визначені законом і набуті практикою різноманітні форми та засоби своєї діяльності на забезпечення належного вирішення питань місцевого значення в межах Конституції та законів України.

Постійне вдосконалення організації діяльності рад обумовлюється тими повноваженнями, які, згідно з чинним законодавством, має здійснювати кожна рада, та реаліями відповідного етапу розвитку країни, необхідністю розв'язання повсякденних проблем конкретного регіону, населеного пункту.

Роздержавлення рад, усунення вертикалі підпорядкованості між радами різних рівнів спонукає ради, їх органи та депутатів по-новому підходити до вже набутого досвіду організації роботи, вдосконалювати його, застосовувати нові форми і засоби, шукати шляхи до взаємодії з іншими радами, опрацьовуючи спільні підходи і узгоджуючи дії під час вирішення актуальних завдань.

Варто також зосередити увагу на формах управлінської діяльності, що відіграють значну роль у процесі трансформації.

Організаційні форми управлінської діяльності – це пошук оптимального варіанту вирішення якоїсь управлінської проблеми. Організаційні форми управління виступають способами колективних або індивідуальних дій, пов'язаних з прийняттям рішень і передбачають широке використання підходів до прийняття управлінських рішень на основі компромісу і узгодження інтересів. Основними організаційними формами управлінської діяльності є: збори, наради, конференції, сесії, оперативки, колегії, засідання різного роду тощо.

Основними організаційними формами управлінської діяльності місцевих рад є: сесії, окремі та спільні засідання постійних комісій, робочих груп; засідання тимчасових контрольних комісій; засідання виконавчого комітету, наради, персональна робота міського голови, секретаря ради, заступників міського голови, робота депутатів; участь міського голови чи депутатів у загальних зборах громадян; участь депутатів з правом дорадчого голосу в засіданнях інших місцевих рад та їхніх органів; звіти міського голови перед територіальною громадою, депутатів перед виборцями. Серед допоміжних організаційних форм діяльності місцевих рад виділяються – періодичне проведення посадовими особами місцевих рад і депутатами прес-конференцій та інтерв'ю, прийом громадян, участь у роботі "Виїзних приймалень" тощо [9, с. 102].

Важливим елементом функціонування місцевих рад є організаційна діяльність, адже вона має найбільшу питому вагу, порівняно з іншими складовими частинами діяльності цих органів. Важливість організаційної діяльності пояснюється й тим, що завдяки їй практично реалізуються найважливіші повноваження місцевих представницьких органів: управління відповідними об'єктами, планування і координація, контроль і перевірка виконання тощо.

Завдяки організаційній діяльності розв'язуються питання правильної побудови виконавчих та інших органів; їх створення; забезпечення злагодженості й чіткості в їхній роботі, визначення побудови їхніх структурних частин, повноважень державних службовців; чітке розмежування функцій між радами, їхніми органами, а також між окремими ланками й виконавцями з подальшим закріпленням їх компетенції у відповідних положеннях тощо.

Організаційна діяльність спрямована також на організацію практичного здійснення і власне на здійснення планування, координації, обліку та контролю, на забезпечення нагляду за діяльністю підпорядкованих органів, об'єктів господарського й культурного призначення; на організацію перевірки виконання прийнятих рішень, на проведення безпосередньо організаторської роботи серед населення з метою його залучення до практичного вирішення конкретних завдань господарського й культурного будівництва на відповідній території.

Форми діяльності представницьких органів місцевого самоврядування виступають у процесі трансформації як сукупність способів реалізації їх компетенції. Вони здійснюються з допомогою визначених законом, іншими нормативно-правовими актами, а також практикою роботи рад, дій цих органів, посадових осіб і депутатів. Звичайно, вони втілюються в певних правових, організаційно-правових та організаційних рамках (сесії рад, засідання виконавчих комітетів, робота постійних комісій, посадових осіб місцевого самоврядування, робота депутатів тощо) [9, с. 102–108].

Відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", свої завдання і функції органи місцевого самоврядування здійснюють у правовій і неправовій формах. Неправові форми діяльності органів публічної влади поділяють на організаційні й матеріально-технічні [12, с. 24–27].

Організаційна форма діяльності, на відміну від правової, не передбачає юридичних наслідків і безпосередньо не формує правовідносин. Дії, що становлять її зміст, забезпечують виконання завдань, функцій і повноважень рад за допомогою конкретних організаційних форм, не обов'язково закріплених у законі [12, с. 51–56]. Організаційна діяльність у цілому є підзаконною. Вона здійснюється в рамках чинного законодавства й у межах компетенції органу. Однак правом тут регламентується лише загальна процедура вчинення дій. Організаційні дії найчастіше проводяться в порядку поточної управлінської діяльності. Організаційні форми діяльності поділяються на основні та допоміжні [12, с. 93].

Організаційні форми, за виразом Г. В. Атаманчука, характеризуються як "способи вільного колективного пошуку оптимального варіанта вирішення якоїсь управлінської проблеми". Такого роду дії або передують реалізації влади, або є наслідком, що впливає з процесу такої реалізації, а сама їхня роль – винятково допоміжна. Кожна така дія не викликає безпосередніх юридичних наслідків, однак вносить свою певну частку в кінцевий правовий результат. Безпосередній перелік таких форм обумовлюється конкретним змістом реалізованої компетенції, а також особливостями структури і персонального складу компетентного органу [12, с. 108].

Нормативно-правовою базою інституційного забезпечення управлінської діяльності в роботі органів місцевого самоврядування є Конституція України, Закони України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про службу в органах місцевого самоврядування", регламенти міських рад та виконавчих комітетів та інші нормативно-правові акти.

Пропонуємо розглянути три основні рівні нормативно-правового регулювання інституційного забезпечення управлінської діяльності в роботі органів місцевого самоврядування [2, с. 29]:

- Конституційний;
- законодавчий;
- статутний.

Із прийняттям 28 червня 1996 року Конституції України майже закінчився шестирічний пошук моделі місцевого самоврядування у нашій державі. Положення Основного Закону вивели місцеве самоврядування на рівень одного з провідних інститутів демократичного конституційного ладу. Про це свідчить хоча б те, що місцевому самоврядуванню присвячений не тільки XI розділ Конституції, а також статті 5, 7, 13, 19, 38, 40, 71, 118 та низка інших.

Відповідно до ст. 5 Конституції України "Народ здійснює вгору безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування". Стаття 7 Конституції України визначає, що в Україні визнається та гарантується місцеве самоврядування. Тобто, держава не тільки визнає та гарантує його на рівні Основного Закону, а й розглядає місцеве самоврядування фундаментальною засадою устрою держави та суспільства.

Місцеве самоврядування є правом територіальної громади жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селищ та міст – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і Законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому Законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування [2, с. 118–124].

Загальні засади формування органів місцевого самоврядування та обрання його головних посадових осіб викладені у ст. 141 Конституції України. Органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на певній території. Цей принцип є важ-

ливою гарантією закріпленого Основним Законом, права територіальних громад на місцеве самоврядування, тобто на самостійне вирішення питань місцевого значення в межах Конституції та законів України [6, с. 12].

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні", відповідно до Конституції України, визначає: систему місцевого самоврядування; гарантії реалізації та захисту правової бази для місцевого самоврядування в Україні; засади організації та діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування; правовий статус і відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування; регулює інші питання.

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" є важливим і необхідним кроком у створенні надійної правової бази для місцевого самоврядування.

Закон України "Про службу в органах місцевого самоврядування" визначає: поняття служби в цих органах, основні її принципи; порядок проходження і припинення цієї служби; правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування, їх матеріальне та соціально-побутове забезпечення; відповідальність за порушення законодавства про службу в органах місцевого самоврядування.

Основним правовим актом у міській системі актів місцевого самоврядування, який має вищу юридичну чинність стосовно усіх інших правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування, є Статут територіальної громади.

Статут територіальної громади – це документ нормативно-процедурного характеру, який віддзеркалює характерні риси взаємовідносин всередині територіальної спільноти. Функціональна роль статуту територіальної громади полягає у врегулюванні особливостей здійснення місцевого самоврядування на території громади в межах, визначених чинним законодавством держави.

Статут територіальної громади є первинним правовим документом місцевого значення, який, враховуючи історичні, національно-культурні, соціально-економічні та інші особливості території, покликаний регламентувати форми і механізми всесторонньої взаємодії громади міста з місцевими органами влади.

Чинність положень Статуту поширюється на усі органи місцевого самоврядування, місцеві органи виконавчої влади, підприємства, установи і організації, що розташовуються на території міста, незалежно від їхньої підпорядкованості та форми власності.

Основними завданнями Статуту є врегулювання процедур залучення громадськості до вирішення питань місцевого значення, забезпечення конституційних прав і свобод мешканців міста, достойних умов їхнього проживання [14, с. 78–79].

Для врегулювання прямої можливості громади брати участь у справах міста доцільним є розширення форм участі громадськості в управлінні справами міста, наприклад, через організацію дорадчих опитувань громадян (консультативного референдуму), створення спеціальної громадської комісії з розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів та посадовців місцевого самоврядування, а також інституції міського уповноваженого з прав людини – члена територіальної громади.

Статутом врегульовано процедуру та порядок звітування міського голови. Як зазначає Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні", він є підзвітним, підконтрольним і відповідальним перед територіальною громадою. У цьому контексті, закон лише зобов'язує міського голову не рідше одного разу на рік звітуватися про свою роботу перед громадою міста на відкритій зустрічі з громадянами. Однак питання щодо термінів, процедури його проведення тощо не визначаються законом, а тому повинні регулюватися статутом міста. На

нашу думку, зручно, якщо звіт відбуватиметься не пізніше лютого, що дає міському голові можливість його якісної підготовки та дозволяє громаді вплинути на політику міської влади на початку поточного року. Основні вимоги до звіту – відкритість та доступність, що передбачає обов'язкове розміщення його на офіційному сайті міської ради, а також у декількох найрейтинговіших друкованих засобах масової інформації. Основою для звіту міського голови могла б стати щорічна Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста, за попередній рік, а саме – оцінка стану її виконання. Обов'язковою складовою звіту повинно стати окреслення плану діяльності міського голови на наступний рік [16, с. 221–227].

Цікаво, що на сьогодні статuti територіальних громад уже прийнято в 16 обласних центрах України. Проте не всі вони є "живими", тобто мають прикладний характер та реалізуються громадянами міста на практиці. До статутів, які фактично діють та виправдовують своє призначення, можна зарахувати насамперед статuti Дніпропетровська, Сум, Запоріжжя, Рівного, Луцька, Чернігова, Харкова, Львова та Тернополя. Ці документи декларують загальнови́знані права громадян відповідно до законодавства України, передбачають низку механізмів їх реалізації на місцевому рівні та визначають умови функціонування територіальної громади та її органів. Варто зазначити, що Статут міста Харкова містить додатки, до яких внесено положення про реалізацію форм безпосередньої участі громадян. Це, зокрема, такі форми, як загальні збори громадян за місцем проживання, місцеві ініціативи та громадські слухання. Крім того, додатки містять форми процесуальних документів, які стануть у нагоді громадянам під час реалізації кожної із зазначених форм тощо. Схожою є структура статутів деяких міст ближнього зарубіжжя, до прикладу, в місті Краків (Польща) [1, с. 43–48].

По своїй суті та колу питань, що повинен охопити Статут територіальної громади, останній сміливо можна вважати "конституцією" міста. Тому, з метою створення дієвих правових механізмів, до розробки та схвалення норм цього документу повинні долучитись фахівці і представники різних груп населення, які б висловили думку більшості громади. Статут територіальної громади міста повинен об'єктивно та всебічно регламентувати організацію місцевого самоврядування.

Отже, значна увага до статутів територіальних громад обумовлена тим, що в основі розвитку інституту місцевого самоврядування є, безумовно, діяльність

громади, активність якої і буде відображатись на якості та прикладному значенні конкретного статуту. Процес трансформації відбуватиметься у демократичному напрямку децентралізації лише у випадку активної взаємодії громади та влади та чесному і відвертому приведенні у відповідність нормативно-правової бази, що регламентує діяльність органів місцевого самоврядування в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ачкасов В. А. Опыт местного самоуправления на Западе / Ачкасов В. А. // Правоведение. – 1998. – №4. – С.43–48.
2. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: монографія / О. В. Батанов. – К.: Ін-Юре, 2003. – 512 с.
3. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні / Батанов О. В. – К., 2001.
4. Бобровська О. Ю. Корпоративне управління в місцевому самоврядуванні: монографія / О. Ю. Бобровська. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2008. – 284 с.
5. Василенко В. Н. Территориальные системы: проблемы трансформации и перспективы развития: монография / [Василенко В. Н., Дубницкий В. И., Кратт О. А.; науч.ред. В. Н. Василенко. – Донецк : Юго-Восток, 2003. – 306 с.
6. Головченко В. Конституційні принципи місцевого самоврядування / Головченко В., Корпань О. // Право України. – 1998. – № 3. – С.14.
7. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування. – Хмельницький: Поділля, 1999. – С. 298–394.
8. Гартманн В. Комунальна політика та суспільство / Гартманн В. [пер. з нім.]. – К.: Фонд Фрідріха Науманна, 2007. – 28 с.
9. Дубінін Е. Місцеве самоврядування в Україні. Погляд з регіону. – Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2002. – 156 с.
10. Кампо В. М. Місцеве самоврядування в Україні / Кампо В. М. – К.: Ін Юре, 1997. – 36 с.
11. Кравченко В. В. Основи муніципального менеджменту: навчальний посібник / Кравченко В. В., Пітцик М. В., Салій І. М.; за ред. В. В. Кравченка. – К.: Атіка-Н, 2003. – 304 с.
12. Кравченко В. В. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні: навч. посібник / Кравченко В. В., Пітцик М. В. – К.: "Арабат-Центр", 2001. – 176 с.
13. Конституція України. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
14. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком / Валентина Василівна Мамонова. – Х.: Видавництво ХарPI НАДУ "Магістр", 2006. – 196с.
15. Мельник А. Ф. Управління розвитком муніципальних утворень: теорія, методологія, практика: монографія / А. Ф. Мельник, Г. Л. Монастирський. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 476 с.
16. Місцеве самоврядування: організація роботи сільського, селищного голови/ за заг. ред. А. Чемериса. – Львів: Ліга-Прес, 1999. – 320 с.

Стаття надійшла до редколегії 09.08.16

O. Stempovska, Post-Graduate Student,
Lesya Ukrainka Eastern European National University (Lutsk, Ukraine)

INSTITUTIONAL PROVIDING OF TRANSFORMATION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE

The article deals with the transformation of local self-government in the context of institutional support, in particular through the activity of the institutions of municipal councils, mayors and, in particular, community members. Special attention is paid to the constitutional provision of the local self-government and the legislative framework, regulating this sphere of society.

The process of transforming the institution of local self-government has been lasting for a long time in Ukraine and requires serious research, because communities' self-government is one of the fundamental elements of the country's democratization. Why is it important to speak actually of institutional support of the local self-government transformation? Development of the whole institution as a system makes it possible to argue that local self-government is transformed deeply and gradually that certainly should give results in future regardless of the human factor, especially the change of government.

Key words: Local government, Reform, Community, Authority, Budget, Legal Framework, State Institutions, Civil Society.